

1. Опис навчальної дисципліни «Журналістська майстерність»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>	
Галузь знань	06 «Журналістика»	
Спеціальність	<i>061 – Журналістика</i>	
Освітня програма	<i>Журналістика</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова / вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>залік</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Лабораторні заняття	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год.</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – розвивати професійні (творчі) компетентності майбутнього журналіста, поглиблено вивчати журналістські жанри та форми, журналістські тренди; осмислити вплив соціального іміджу журналіста на зміст та форму журналістського твору, розвивати вміння відстоювати авторську позицію на принципах ідейності, неупередженості, збалансованості, доцільності, деонтології; сприяти формуванню індивідуального журналістського стилю, а також сформувати навички колективної творчої роботи.

Завдання навчальної дисципліни:

- закріпити знання про систему жанрів сучасної журналістики;
- посилювати в майбутніх журналістів відчуття національної і професійної гідності, моральної відповідальності за сказане чи написане слово, за оприлюднену інформацію;
- відшліфовувати створення журналістських текстів, зважаючи на запити сучасної аудиторії;
- поглибити знання про методику аналізу мови і стилю журналістських текстів;
- удосконалювати вміння студентів уміння самостійно створювати якісні журналістські тексти;
- употужнювати стійку національно орієнтовану світоглядну позицію, державницьке мислення,
- розвивати творче мислення, інтелектуальні здібності майбутнього журналіста відповідно до традицій української і світової журналістики;
- осягнути на практиці процедури професійного аналізу журналістського тексту та оцінювання його якості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- вкладові творчого процесу, основні критерії творчості;
- всихологічні засади роботи журналіста, моделі медіасприйняття та психологічні стратегії у роботі журналіста
- вимоги до написання текстів в умовах гіперінформованості аудиторії.
- основні форми та організації творчої діяльності, основні механізми журналістської творчості;
- стадії створення тексту, його композиційні та архітектонічні особливості
- основні етапи творчого процесу під час роботи над журналістським матеріалом;
- основні вимоги до факту, аргументу та авторської оцінки у журналістському матеріалі;
- критерії оцінювання якості журналістського текстового матеріалу і критерії якості контенту нових медіа;

уміти:

- використовувати методи і прийоми, джерела журналістської творчості;
- якісно створювати журналістський текст як особливий інформаційний продукт;
- добирати до власних матеріалів якісний заголовок чи заголовковий комплекс,
- виписувати різновидові врізи;
- використовувати досвід полемічного спілкування, захищаючи власну громадянську чи професійну позицію в дискусіях;
- застосовувати психологічні стратегії у роботі журналіста
- уникати гендерної асиметрії в журналістських текстах;
- висвітлювати чутливі теми в журналістських текстах.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність планувати час та управляти ним, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу та підприємливість у сучасних умовах.

ЗК04. Здатність використовувати державну та іноземні мови у популяризації своєї дослідницької (інноваційної) роботи та в професійній діяльності.

ЗК05. Вміти виявляти та вирішувати проблеми, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК06. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Здатність розробляти проекти та управляти ними, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК08. Здатність діяти відповідально з дотриманням правових, етичних засад професійної діяльності та з дотриманням безпекових засад для здоров'я та життя спільноти.

ЗК09. Здатність проявляти комунікаційні навички, здатність спілкуватися із представниками професійної спільноти та представниками інших професій.

ЗК10. Здатність використовувати інформаційні, цифрові та комунікаційні технології, фахово користуватися базами даних, професійно орієнтуватися в інформаційних потоках.

ЗК11. Здатність до планування подальшого автономного та самостійного навчання у сфері дослідницької та/або інноваційної діяльності.

фахові компетентності

ФК01. Уміння організовувати і проводити журналістську діяльність, розуміти принципи роботи масмедійних установ.

ФК02. Здатність критично осмислювати проблеми у професійній діяльності чи дослідницькій роботі на межі предметних галузей.

ФК03. Володіння навичками формування інформаційного контенту за різними напрямками журналістської діяльності та інших сферах.

ФК04. Спроможність просувати медійний продукт, аналізувати роль ринку споживачів та роль аудиторії для редакційного контенту, підтримувати загальні та фахові знання на сучасному рівні.

ФК05. Уміння застосовувати теорії масових комунікацій для розуміння, узагальнення і прогнозування явищ інформаційних впливів у дослідженні медіа аудиторії, текстів та інституцій.

ФК06. Здатність формувати методологію медіа дослідження на підставі обраного теоретичного контексту.

ФК07. Оволодіння основними принципами теорії інтерпретації, необхідними для моделювання розуміння подій (тексту, масової аудиторії, конкретного співрозмовника).

ФК08. Здатність аналізу і прогнозування розвитку медіа культури як цілісного феномену, що передбачає опанування правових, етичних навичок у медіа, а також навичок критики медіа та медіаграмотності.

ФК09. Здатність виконувати складні завдання і вирішувати складні проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, у тому числі в умовах недостатньої інформації та суперечливих вимог, здійснювати критичний аналіз медіа.

ФК10. Здатність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах дослідницької та/або інноваційної роботи, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ФК11. Здатність показувати свою відповідальність за розвиток професійного знання і практик та давати оцінку стратегічному розвитку команди, здатність проявляти фаховість застосовуючи новітні технології.

ФК14. Здатність брати компетентну участь у фахових дискусіях щодо медійного процесу в Україні та світі, здатність виробляти індивідуальний аргументований критичний підхід, необхідний для здійснення медійної діяльності.

ФК16. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефаківців.

програмні результати навчання

ПРН01. Знати способи аналізу та синтезу, сучасні тенденції для розвитку журналістикознавства; вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення.

ПРН02. Знати спеціалізовані фахові конценції, набуті в процесі навчання, вміти ефективно планувати робочий час у фаховій на науковій діяльності.

ПРН03. Уміти формувати нові ідеї, здійснювати професійну діяльність в умовах оновлення та інтеграції, вміти формувати інформаційну та комунікативну стратегії в професійній діяльності.

ПРН04. Уміти застосовувати знання державної мови, як усно, так і письмово, вміння використовувати державну мову у фаховій, дослідницькій та діловій сферах, вміти спілкуватися іноземною мовою як із журналістською спільнотою, так і партнерами.

ПРН05. Уміти практично застосовувати теорії та методики медіа досліджень, володіти головним (технологічним і технічним) інструментарієм журналіста, медіакритика, пресекретаря, дослідника медіа.

ПРН06. Уміти розв'язувати складні завдання та проблеми, що виникають у професійній та дослідницькій діяльності, вміти відповідати за прийняття рішень.

ПРН07. Уміти фахово шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, застосовуючи новітні методи та засоби пошуку на інформаційному ринку, вміти оперативно оцінити важливість подій, збирати достовірну інформацію, свідчення експертів та фахівців, допомагати аудиторії зрозуміти дійсний стан речей.

ПРН08. Уміти генерувати нові проекти, вміти керувати ними, а також приймати ефективні управлінські рішення.

ПРН09. Уміти аналізувати і прогнозувати розвиток медіакультури як цілісного феномену, вміти в професійній діяльності дотримуватися етичних, правових норм, дбати про своє здоров'я та життя, а також про безпеку колег, партнерів тощо.

ПРН10. Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки, міжособистісної взаємодії, вміти виявляти та застосовувати комунікативні навички, спілкуватися із представниками професійної спільноти та представниками інших професій, вміти приймати обґрунтовані рішення для забезпечення командної роботи.

ПРН11. Володіти всіма журналістським технологіями та професійним обладнанням на належному фаховому рівні, вміти створювати медіа продукт від початку до завершення виробничого процесу на різних медійних платформах.

ПРН12. Уміти співвідносити журналістську діяльність із суспільними інституціями, застосовувати знання та професійні інструменти на різних медійних ресурсах.

ПРН13. У всіх складних ситуаціях (професійної та наукової діяльності) вміти осмислювати проблему, приймати правильні та ефективні рішення, вміти нести відповідальність та давати оцінку стратегічному розвитку команди, здатність проявляти фаховість застосовуючи новітні технології.

ПРН16. Уміти формувати методологію медіа дослідження на основі теоретичного контексту, вміти застосовувати теорії масових комунікацій для розуміння, узагальнення і прогнозування явищ медіа впливів у професійній сфері та в дослідженні медіааудиторії, текстів та інституцій.

ПРН17. Здатність брати компетентну участь у фахових дискусіях щодо медійного процесу в Україні та світі, щодо наукової діяльності з позицій релевантної оцінки та достовірності результатів наукових досліджень в контексті дотримання принципів академічної доброчесності, здатність виробляти індивідуальний аргументований критичний підхід, необхідний для здійснення медійної та наукової діяльності.

Форма підсумкового контролю – залік.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

– для повного терміну денної і заочної форми навчання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Журналістика як особлива галузь творчої діяльності

Тема 1. Журналістика як творчий процес

Творча праця журналіста та її типи, особливості, методологія. Наукові погляди на природу творчості. Журналістська майстерність: спроби теоретичного осмислення. Досвід української та світової журналістики як джерела збагачення фахової майстерності. Тренди журналістики.

«Новий», або універсальний, журналіст: функції, обов'язки в сучасній медіасфері. Рівні творчості.

Журналістська творчість як процес, пов'язаний з індивідуальними здібностями умінням вивчати, спостерігати, відображати, оцінювати факти, події, явища засобами мови. Репродуктивний і продуктивний характер журналістської творчості.

Складові творчого процесу: накопичення інформації, визначення форми та засобу відображення; здібності і натхнення; розширення загальної ерудиції; мовна культура; уміння визначати тему; логіка викладу.

Україноцентризм як основа творчості українського журналіста. Втілення в журналістських творах і коментарях складників національної ідентичності.

Методи і прийоми, джерела журналістської творчості. Стимулювання творчого процесу: “наси́льство”, очікування натхнення, спілкування у форматі проблеми, вольові зусилля, літературна вправність, професійне самолюбство, реалізація творчих можливостей.

Тема 2. Громадянська позиція журналіста. Відповідальність журналіста за оприлюднене слово. Сутність конструктивної, державотворчої позиції журналіста. Культивування журналістами громадянської мужності. Формування позитивного образу українця та України в медіапросторі нашої держави і за кордоном. Дотримання журналістами норм професійної етики та загальнолюдських норм моралі.

Тема 3. Психологічні засади роботи журналіста.

Спілкування як спосіб взаємопізнання, обміну інформацією. Уміння спілкуватися. Дискусія, суперечка, полеміка у професійній комунікації журналіста. Моделювання соціального іміджу журналіста. Соціальний імідж та редакційне амплуа журналіста. Харизма журналіста. Особливості драйвмислення у роботі журналіста.

Уява та інтуїція як механізми процесу журналістської творчості.

Моделі медіасприйняття та психологічні стратегії у роботі журналіста. Психологія побудови журналістського тексту. Медійна аудиторія як внутрішній чинник комунікативної творчості журналіста. Психологія сприйняття журналістського тексту і прогнозування реакцій різних секторів аудиторії на виступ журналіста. Епатажність, міфологізація та гра як складники деструктивних психологічних впливів на аудиторію. Чинники ефективного впливу журналістського тексту на аудиторію.

Тема 4. Цифрові технології і журналістська творчість.

Мережа Інтернет та соціальні мережі як джерело інформації, їх роль у поширенні інформації. Конвергенція традиційних журналістських жанрів під впливом цифрових технологій.

Журналістика факту чи журналістика коментаря: фокус професійної діяльності в сучасних умовах. Вимоги до написання текстів в умовах гіперінформованості аудиторії.

Змістовий модуль 2. Творча лабораторія журналіста

Тема 5. Журналістський твір як особливий інформаційний продукт

Факт — документальна основа журналістського твору. Журналістський підхід до факту. Факт та інформація. Факт реальний та факт відображений. Факт як аргумент. Факт як засіб прихованого коментування. Навмисне і ненавмисне спотворення факту. Засоби уникнення фактологічних помилок. Фактчекінг.

Конфлікт в публіцистичному тексті. Особливості конфліктів у журналістському творі. Чинники, що впливають на подання, відображення конфлікту в матеріалі.

Аргументація в журналістському тексті. Полеміка в журналістському творі. Емоційність журналістського тексту: чи є допустимі межі?

Цитати, коментарі, фото, відео в журналістському тексті. Авторське право.

Критерії оцінювання якості журналістського текстового матеріалу. Критерії якості контенту нових медіа.

Тема 6. Пошук актуальних тем.

Технологія, джерела і способи пошуку тем. Дедукція та індукція як способи журналістського пошуку. «Ефект Колумба» в журналістській творчості. Сутність і видимість фактів, діалектичний метод їх дослідження. Методи «зміни професій», «провокованих ситуацій», «персонального журналізму».

Феномен цікавого у журналістиці.

Уміння знайти власну тему як запорука професійного виживання. Методи збору інформації. Джерела інформація. Логіка взаємодії між задумом і темою. Формування концепції (гіпотези, версії). Зміст пошукової праці журналіста.

Тема 7. Композиція журналістського твору

Ідейно-тематичні параметри журналістських матеріалів. Взаємодія форми і змісту. Знайти свій жанр.

Журналістський образ як засіб організації тексту.

Змістові елементи різножанрових журналістських текстів. Композиція твору, її співвіднесеність із жанром, змістом та мовою.

Визначальні риси сюжету в журналістиці. Спільне та відмінне в матеріалах для друкованих та нових медіа. Думка про читача.

Тема, рема, актуалізатори в журналістському тексті.

Перша фраза, план журналістського твору. Авторська концентрація як пошук прийому написання тексту, виявлення причинно-наслідкових зв'язків фактів, подій, явищ, визначення композиційно-сюжетних поворотів.

Закінчення твору.

Тема 8. Мистецтво влучного заголовка

Види заголовків. Вимоги до класичного заголовку. Актуальні вимоги до заголовку журналістського тексту. Кореляція влучного заголовку з читабельністю і клікабельністю журналістського тексту. Характеристики клікабельного заголовку. Етика заголовку.

Тема 9. Робота над фокусом журналістського матеріалу

Вріз (лід) як графічно чи інтонаційно виділений перший провідний абзац журналістського матеріалу. Види врізів (лідів). Композиція врізу. Лексико-граматичні та синтаксичні особливості врізів.

Тема 10. Мистецтво викладу журналістського тексту

Об'єктивність та об'єктивізм. Як писати, щоб текст дочитували?

Деталь як різновид образу, чинник створення ілюзії неповторного, пробудження уяви.

Портрет у журналістському творі. Типізація індивідуалізація образу. Портрет зовнішній і внутрішній. Жанрові різновиди портрету: автопортрет, соціальний портрет, політичний портрет, соціологічний портрет. Образ автора в журналістському творі.

Пейзаж як відтворення навколишнього середовища, яке сприяє розкриттю ситуації, характеру і є їх інтер'єром.

Мова як засіб саморозкриття героя, ознака його особистості.

Мовна гра як провідний принцип стратегії текстотворення в сучасній журналістиці.

Авторські ремарки, відступи, асоціативні зв'язки

Тема 11. Гендер і журналістика

Поняття «гендер», його поширеність у медіа. Значення гендернозбалансованого підходу до змісту публікацій в журналістиці. Гендерний аналіз журналістського тексту. Уникнення комунікативної агресії. Уникнення сексизму. Збалансоване висвітлення.

Тема 12. Висвітлення чутливих тем у журналістських текстах

Медіа і права дитини. Медіа та люди з особливими потребами.

Журналістика в умовах конфлікту та висвітлення бойових дій. Внутрішньо переміщені особи. Робота журналіста з людьми, що постраждали внаслідок конфлікту. Гуманітарні комунікації. Журналістські табу в умовах воєнного періоду в Україні та постконфліктних зонах.

Уникнення мови ворожнечі, ксенофобії, расизму, мови ненависті та наклепу.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Журналістика як особлива галузь творчої діяльності												
Тема 1. Журналістика як творчий процес	18	4	4			10						
Тема 2. Громадянська позиція журналіста.	10	2	2			6						
Тема 3. Психологічні засади роботи журналіста.	18	4	4			10						
Тема 4. Цифрові технології і журналістська творчість.	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем 1	58	12	12			34						
Змістовий модуль 2. Творча лабораторія журналіста												
Тема 5. Журналістський твір як особливий інформаційний продукт	12	2	2			8						
Тема 6. Пошук актуальних тем.	10	2	2			6						
Тема 7. Композиція журналістського твору	10	2	2			6						
Тема 8. Мистецтво влучного заголовка	8	2	2			4						
Тема 9. Робота над фокусом журналістського матеріалу	10	2	2			6						
Тема 10. Мистецтво викладу журналістського тексту	20	4	4			12						
Тема 11. Гендер і журналістика	10	2	2			6						

Тема 12. Висвітлення чутливих тем у журналістських текстах	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем 2	92	18	18			56						
Разом годин	150	30	30			90						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Журналістика як творчий процес	2
2.	Складові творчого процесу. Україноцентризм як основа творчості українського журналіста	2
3.	Громадянська позиція журналіста.	2
4.	Психологічні засади роботи журналіста: соціальний імідж та редакційне амплуа журналіста	2
5.	Моделі медіасприйняття та психологічні стратегії у роботі журналіста	2
6.	Цифрові технології і журналістська творчість.	2
7.	Журналістський твір як особливий інформаційний продукт	2
8.	Пошук актуальних тем.	2
9.	Композиція журналістського твору	2
10.	Мистецтво влучного заголовка	2
11.	Робота над фокусом журналістського матеріалу	2
12.	Мистецтво викладу журналістського тексту	2
13.	Мистецтво викладу журналістського тексту: мовні особливості	2
14.	Гендер і журналістика	2
15.	Висвітлення чутливих тем у журналістських текстах	2

6. Теми лабораторних занять (не передбачені навчальним планом)

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання

1. Творча праця журналіста та її типи, особливості, методологія.
2. Наукові погляди на природу творчості.
3. Досвід української та світової журналістики як джерела збагачення фахової майстерності.
4. «Новий», або універсальний, журналіст: функції, обов'язки в сучасній медіасфері.
5. Рівні творчості.
6. Репродуктивний і продуктивний характер журналістської творчості.
7. Складові творчого процесу.
8. Україноцентризм як основа творчості українського журналіста.
9. Методи і прийоми, джерела журналістської творчості.
10. Стимулювання творчого процесу.
11. Відповідальність журналіста за оприлюднене слово.
12. Сутність конструктивної, державотворчої позиції журналіста.
13. Формування позитивного образу українця та України.
14. Дискусія, суперечка, полеміка у професійній комунікації журналіста.
15. Моделювання соціального іміджу журналіста.
16. Соціальний імідж та редакційне амплуа журналіста. Харизма журналіста.
17. Особливості драйвмислення у роботі журналіста.
18. Уява та інтуїція як механізми процесу журналістської творчості.
19. Моделі медіасприйняття та психологічні стратегії у роботі журналіста.

20. Психологія побудови журналістського тексту.
21. Медійна аудиторія як внутрішній чинник комунікативної творчості журналіста.
22. Психологія сприйняття журналістського тексту і прогнозування реакцій різних секторів аудиторії на виступ журналіста.
23. Чинники ефективного впливу журналістського тексту на аудиторію.
24. Мережа Інтернет та соціальні мережі як джерело інформації, їх роль у поширенні інформації.
25. Конвергенція традиційних журналістських жанрів під впливом цифрових технологій.
26. Вимоги до написання текстів в умовах гіперінформованості аудиторії.
27. Факт — документальна основа журналістського твору. Журналістський підхід до факту.
28. Засоби уникнення фактологічних помилок. Фактчекінг.
29. Система подачі інформації в журналістських текстах.
30. Конфлікт в публіцистичному тексті. Особливості конфліктів у журналістському творі.
31. Аргументація в журналістському тексті.
32. Полеміка в журналістському творі.
33. Цитати, коментарі, фото, відео в журналістському тексті.
34. Технологія, джерела і способи пошуку тем.
35. Феномен цікавого у журналістиці.
36. Уміння знайти власну тему як запорука професійного виживання.
37. Методи збору інформації. Джерела інформація.
38. Формування концепції (гіпотези, версії).
39. Зміст пошукової праці журналіста.
40. Ідейно-тематичні параметри журналістських матеріалів. Взаємодія форми і змісту.
41. Журналістський образ як засіб організації тексту.
42. Змістові елементи різножанрових журналістських текстів.
43. Композиція твору, її співвіднесеність із жанром, змістом та мовою.
44. Визначальні риси сюжету в журналістиці. Спільне та відмінне в матеріалах для друкованих та нових медіа.
45. Тема, рема, актуалізатори в журналістському тексті.
46. Авторська концентрація як пошук прийому написання тексту, виявлення причинно-наслідкових зв'язків фактів, подій, явищ, визначення композиційно-сюжетних поворотів.
47. Види заголовків і вимоги до них.
48. Кореляція влучного заголовку з читабельністю і клікабельністю журналістського тексту. Етика заголовку.
49. Вріз (лід) як графічно чи інтонаційно виділений перший провідний абзац журналістського матеріалу, їх види.
50. Композиційні особливості врізів різних видів.
51. Лексико-граматичні та синтаксичні особливості врізів.
52. Деталь як різновид образу, чинник створення ілюзії неповторного, пробудження уяви.
53. Портрет у журналістському творі.
54. Мова як засіб саморозкриття героя, ознака його особистості.
55. Мовна гра як провідний принцип стратегії текстотворення в сучасній журналістиці.
56. Авторські ремарки, відступи, асоціативні зв'язки в журналістському тексті.
57. Поняття «гендер», його поширеність у медіа.
58. Значення гендернозбалансованого підходу до змісту публікацій в журналістиці.
59. Гендерний аналіз журналістського тексту. Уникнення сексизму
60. Уникнення комунікативної агресії.
61. Медіа і права дитини.

62. Медіа та люди з особливими потребами.
63. Журналістика в умовах конфлікту та висвітлення бойових дій.
64. Робота журналіста з людьми, що постраждали внаслідок війни.
65. Журналістські табу в умовах воєнного періоду в Україні та постконфліктних зонах.
66. Способи уникнення мови ворожнечі, ксенофобії, расизму, мови ненависті та наклепу.
67. Критерії оцінювання якості журналістського текстового матеріалу
68. Критерії якості контенту нових медіа.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «магістр» Спеціальність «Журналістика»	Кафедра журналістики та мовної комунікації	Білет № 1 з дисципліни «Екожурналістика»	ЗАТВЕРДЖУЮ Завідувач кафедри _____ Н.М.Костриця _____ 2022 р.
Тестові завдання			

- 1. Літературна творчість відрізняється від журналістської:** А. Словесним матеріалом Б. Творчим підходом до праці В. Арсеналом художніх засобів Г. Способом відображення дійсності Д. Використанням прямої мови
- 2. Майстерність журналіста – це:** А. Уміння добре володіти пером Б. Уміння користуватися друкарською машинкою В. Уміння писати на комп'ютері Г. Уміння використовувати епітети Д. Уміння виробити власний почерк
- 3. Кому із зарубіжних українських публіцистів була за життя присуджена Шевченківська премія:** А. Роману Рахманному Б. Миколі Французенку В. Івану Багрянному Г. Володимирі Біляєву Д. Іванові Кошелівцю
- 4. Хто з перелічених сучасних українських публіцистів удостоєний Шевченківської премії:** А. Левко Лук'яненко Б. Степан Колесник В. Сергій Плачинда Б. Роман Коваль Д. Юлія Мостова
- 5. Основою журналістської майстерності є:** А. Рівень політичних знань Б. Рівень володіння іноземною мовою В. Рівень професійних знань Г. Рівень оволодіння комп'ютерною технікою Д. Рівень командної роботи в редакції
- 6. Талановитість – це те, що:** А. Здобувається у процесі навчання Б. Виробляється практикою В. Вичитується в бібліотеці Г. Передається у спадок батьками Д. Закладене природою
- 7. Ви як редактор всеукраїнської щоденної газети при прийомі на роботу віддасте перевагу:**
А. Журналістові-універсалові Б. Журналістові, який спеціалізується в певній тематиці В. Журналістові, спеціалізованому в певному жанрі Г. Журналістові, який володіє кількома іноземними мовами Д. В залежності від обставин
- 8. Високий професіоналізм:**
А. Здобувається у виші Б. Прищеплюється батьками В. Черпається зі спеціальної літератури Г. Здобувається у процесі практики Д. Властивий від народження
- 9. Кому належить вислів: «У журналістській роботі найбільший тягар відповідальності легший, ніж тягар безвідповідальності. Від першого, буває, втомлюються, від іншого – духовно вмирають»:** А. Анатолію Михайленкові Б. Анатолію Москаленкові В. Анатолію Погрібному Г. Анатолію Горлову Д. Анатолію Красляньському
- 10. Успішна журналістська праця залежить:** А. Від уміння журналіста каліграфічно писати Б. Від умов для написання В. Від знання іноземних мов Г. Від настрою головного редактора Д. Від диплома з відзнакою про вищу освіту

11. Триелементна основа журналістського твору – це:

- А. Тема – сюжет – твір
- Б. Факт – думка – відеоряд
- В. Факт – слово – образ
- Г. Факт – думка – слово
- Д. Задум – колорит – картина

12. При роботі над журналістським матеріалом найголовніше:

- А. Поставити читача перед фактом
- Б. Осмислити зібраний фактаж
- В. Використати сповна фактизм
- Г. Бути скрупульозним фактографом
- Д. Скористатися фактографією

13. Кому належить вислів «Факт, підкинтий життям, схожий на необпатрану курку»:

- А. Олександрові Довженку
- Б. Іосіфові Сталіну
- В. Максимові Горькому
- Г. Маркові Твену
- Д. Анатолієві Погрібному

14. Яким фактам ви надасте перевагу при написанні журналістського твору:

- А. Побаченим
- Б. Почутим
- В. Переказаним
- Г. Відображеним
- Д. Використаним іншими журналістами

15. Яке з тверджень, поданих нижче, є хибним? Реальна думка, висловлена в журналістському творі, – це те, що з'явилося внаслідок:

- А. Міркування
- Б. Осмислення
- В. Припущення
- Г. Задуму
- Д. Фантазії

16. Діалектика змісту і форми твору полягає в тому, що:

- А. Зміст існує незалежно від форми
- Б. Форма існує незалежно від змісту
- В. Зміст є визначальною стороною цілого
- Г. Форма є визначальною стороною цілого
- Д. Категорії змісту і форми взаємно незалежні

17. Яке із наведених нижче тверджень є істинним? У процесі поліграфічного процесу зміст набирає форми:

- А. Оригінал-макету
- Б. Поліграфічних плівок
- В. Поліграфічних пластин
- Г. Газети
- Д. Обкладинок книги

18. Композиція журналістського твору – це:

- А. Спосіб його побудови
- Б. Спосіб набору літер та розділових знаків
- В. Спосіб вираження авторської позиції

Г. Спосіб використання художніх засобів

Д. Спосіб слововживання

19. Сюжет журналістського твору – це:

А. Послідовне відсліджування автором зміни подій у часі

Б. Послідовне відсліджування автором зміни подій у просторі

В. Послідовне відсліджування автором зміни подій у часі і просторі

Г. Послідовне викладення автором фактів та аргументів

Д. Послідовне застосування компонентів сюжету художнього твору

20. Кому належить вислів «Телеграфний стовп – відредаговане дерево»:

А. Миколі Гоголеві

Б. Льву Толстому

В. Олександрю Довженкові

Г. Юрію Мушкетикові

Д. Іванові Дзюбі

21. Журналістські жанри – це:

А. Вид творчої роботи

Б. Ключ до написання матеріалу

В. Спосіб відображення дійсності

Г. Форми журналістських текстів

Д. Вигадка теоретиків журналістики для зручності класифікації текстів

.....

28. Яке з наведених нижче жанрових різновидів не належить до інформаційних жанрів:

А. Замітка

Б. Коментар

В. Репортаж

Г. Звіт

Д. Інтерв'ю

29. Який із перелічених нижче жанрів не належить до аналітичних:

А. Стаття

Б. Кореспонденція

В. Подорожні нотатки

Г. Політичний огляд

Д. Журналістське розслідування

30. Що із переліченого нижче не належить до художньо-публіцистичних жанрів:

А. Нарис

Б. Зарисовка

В. Етюд

Г. Есей

Д. Рецензія

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використання методів навчання в процесі викладання навчальної дисципліни «Журналістська майстерність» зумовлено її метою і змістовими особливостями.

Під час викладання навчальної дисципліни «Журналістська майстерність» використовують такі методи навчання, як аналіз журналістських текстів, брейнстормінг, обговорення, рольові та ділові ігри, міні-лекції, оперативна оцінка фактів і дій („галерея

думок”), творчий проєкт.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю забезпечують одержання зворотної інформації про зміст, характер і досягнення в навчально-пізнавальній діяльності студентів і про ефективність праці викладача.

Упродовж семестру студенти повинні самостійно підготувати за результатами лекційних і практичних занять дві письмові роботи

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно з положенням «Про екзамени та заліки у НУБІП України» від 27.12.2019 р. (зі змінами від 03.03.2021 р.), табл.1.

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74 – 89	Добре	
60 – 73	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$$

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчальний план підготовки магістра 061 «Журналістика».
2. Підручники та навчальні посібники.
3. Плани лекційних і практичних занять.
4. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.
5. Семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни.
6. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).
7. Методичні матеріали щодо виконання контрольних робіт для заочної форми навчання.
8. Перелік питань до заліку. Екзаменаційні білети.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості : підруч. для студ. вищ. навч. закл., які навч. за напрям. "Журналістика". 3-тє вид. Львів : ПАІС, 2008. 276 с.

2. Каптон, Рене Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед Пресс : Професійний порадник / Пер. з англ. А. Іщенка. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 158 с.
3. Аньєс Ів. Підручник із журналістики: Пишемо для газет. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 544 с.
4. Голуб О. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. Київ : ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
5. Карпенко В. Основи редакторської майстерності. Теорія, методика, практика : підручник. Київ : Університет «Україна», 2007. 432 с
6. Носке Г. Журналістика: що треба знати та вміти / Книжка для читання та підручник. Київ : Центр вільної преси, 2017. – 312 с.
7. Голубев В. Лайфхак для журналіста. Як ефективно використовувати час та інформацію. Рівне: Друк Волині, 2017. 136 с.

Додаткова

1. Вергелес Т. Моя грішна журналістика. – Львів : Аверс, 2014. – 198 с.
2. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : сайт. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2782-12> (дата звернення: 15.05.2022). – Назва з екрана.
3. Закон України «Про інформаційні агентства» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : сайт. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/74/95-ВР> (дата звернення: 15.05.2022). – Назва з екрана.
4. Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: сайт. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2657-12> (дата звернення: 15.05.2022). – Назва з екрана.
5. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : сайт. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3759-12> (дата звернення: 15.05.2022). – Назва з екрана.
6. Здоровега В.Й. Питання психології публіцистичної творчості. – Львів, 1982.
7. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
8. Лизанчук В. В., Кузнецова О. Д. Методи збирання і фіксації інформації в журналістиці: Навч. посібник. – К. : НМК ВО при Міносвіти УРСР, 1991. – 96 с.
9. Лось Й.Д.. Публіцистика й тенденції розвитку світу: навч. посібн. – Львів, 2008. – 376 с.
10. Мелешенко О.К., Чічановський А.А., Шкляр В.І. Інформація, інформаційний. Словник термінів і понять для журналістів і політологів. – К.: Грамота, 2007. – 72 с.
11. Методологія моніторингу журналістських стандартів [Електронний ресурс]. // ІМІ : сайт. – Режим доступу: <https://imi.org.ua/monitorings/metodolohiiamonitorynhuprofsiynykhstandartiv-zhurnalistyky-i28318> (дата звернення: 15.05.2022). — Назва з екрана.
12. Скуленко М. І. Психологія пропаганди: Монографія. – Запоріжжя: КПУ, 2009.
13. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, інтернет / Пер. з англ. Н. Єгоровець. – К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2008.
14. Федик О.С. Журналістський текст: спроба національно-онтологічної характеристики. – К.: МНК ВО, 1992. – 100 с.
15. Федик О.С. Мова як духовний адекват світу (дійсності): монографія. – Львів: Місіонер, 2000. – 300 с.
16. Шаповал Ю.Г. Феномен журналістики: проблеми теорії. – Рівне, 2005.
17. Штрмайєр Герд. Політика і мас-медіа / Пер. з нім. А. Орган. – К.: Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2008.

Інформаційні ресурси

<https://speakukraine.net/>

<https://www.stopfake.org>

<https://onlinecorrector.com.ua/uk/>

Антипосібник для журналістів «Теми. Люди. Історії».

<http://medialab.online/news/antyposibnyk/>

Матеріали всеукраїнських та регіональних ЗМІ

Матеріали на професійному сайті ДетекторМедіа. <https://detector.media/>

Сайт ІМІ <https://imi.org.ua/>

Сайт Академії Української преси <https://www.aup.com.ua/category/library/>